

Ärjänsaaren KÄVIJÄTUTKIMUS

2019

Vilma Helimäki ja Anni Koskela

Metsähallitus

Pohjanmaan-Kainuun Luontopalvelut

LEADER

Oulujärvi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

METSÄHALLITUS

Kainuun meren paratiisisaari

Ärjänsaarella voi kokea luonnon sääesityksiä saaren korkeilta hiekkaterasseilta. Paahtava aurinko, kumeasti jyrisevä ukkonen ja lempeä kesätuuli ovat aitoja paratiisisaaren elämyksiä. Pitkät hiekkarannat ja korkeat hiekkatörmät tarjoavat puitteet monenlaisiin ranta-aktiviteetteihin.

ÄRJÄNSAARI 2019

Status

Perusteilla oleva luonnonsuojelualue

Sijainti

Oulujärvi, Kajaani

Pinta-ala

270 ha

Palvelut

1 autiotupa
1 keittokatos
5 tulentekopaikkaa
Telttailualue

Retkeilyreitit

Helppokulkuinen polkureitistö, joka kulkee avarissa mäntymetsissä ja rantatörmillä. Koko saaren kierto on 10 km, mutta polkuverkosto mahdollistaa myös lyhyemmät retket.

Muut palvelut

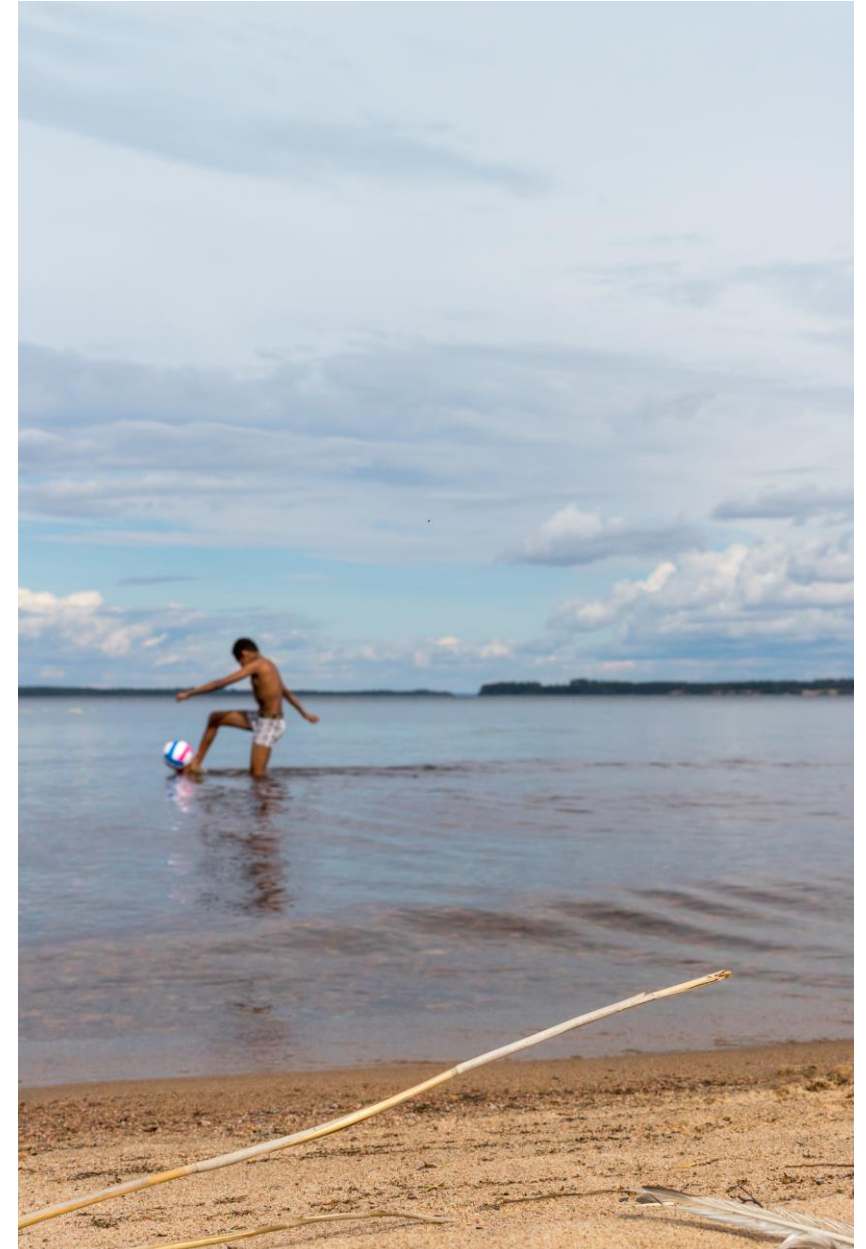
Saaren lomamökeistä kaksi on kunnostettu. Kotilämökissä toimii kesäkahvila, Saunala-mökki on lammaspaimenten majapaikka. Saaren muut lomamökit tai saunat eivät ole tällä hetkellä vuokrakäytössä.

Jätehuolto

Saarella noudatetaan roskattoman retkeilyn periaatteita, eli jokainen retkeilijä kuljettaa itse omat roskansa pois alueelta.

Energia

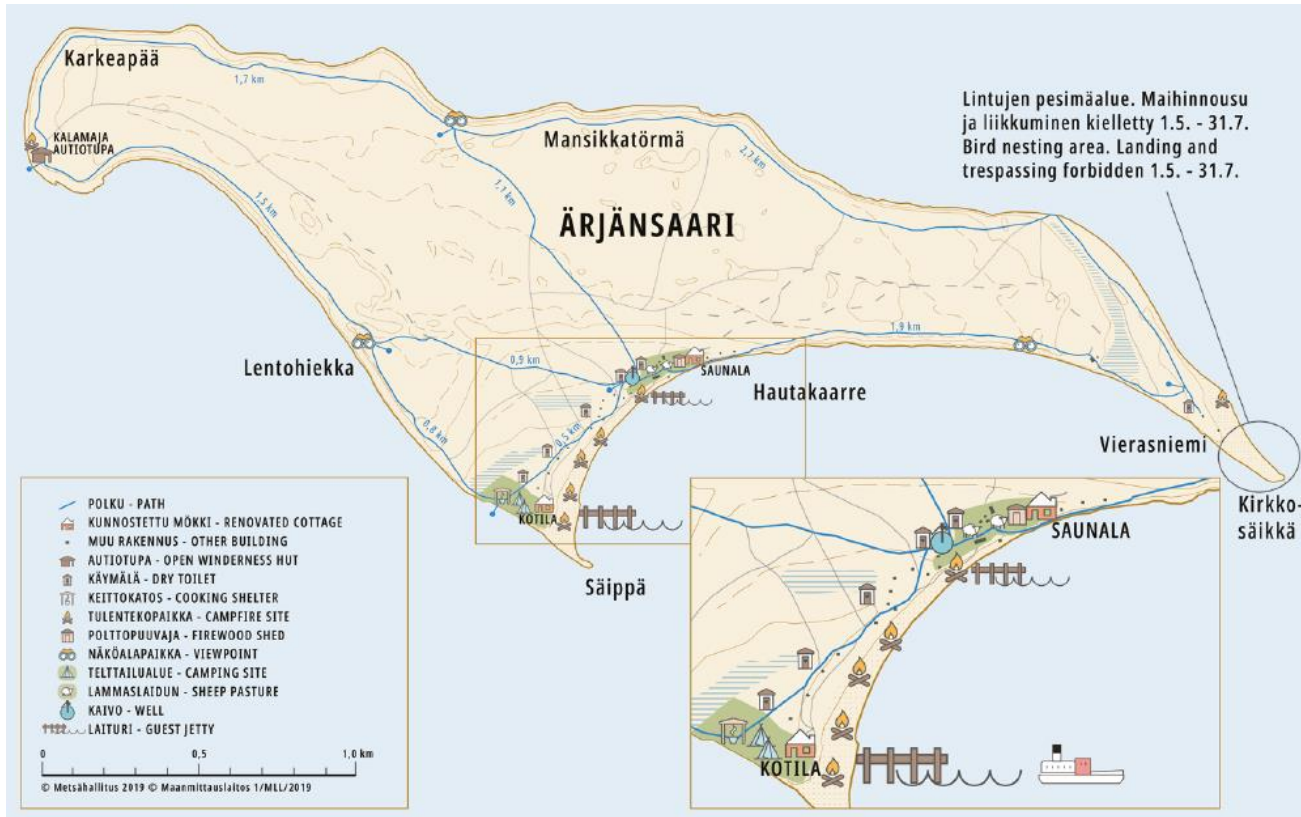
Neljä saaren rakennuksista on varustettu aurinkosähköjärjestelmällä. Keittokatoksessa on aurinkosähköllä toimiva kännykänlatauspiste.

Monelle vielä tuntematon retkeilykohde

Ärjänsaari siirtyi valtion omistukseen vuonna 2017. Joitakin vuosikymmeniä sitten Ärjänsaaren pääsivät vain metsäyhtiön työntekijät perheineen, mutta sittemmin saari avautui kaikille retkeilijöille. Ärjänsaari on kuitenkin monelle vielä melko tuntematon luontokohde.

Ärjänsaaren vuotuisen kävijämäärän arvellaan olevan muutaman tuhannen käynnin luokkaa. Eniten kävijöitä alueella vierailee heinäkuussa.

”Hienoa, että saaren toimintaa kehitetään ja rakennuksia kunnostetaan saaren värikästä historiaa kunnioittaen.”

”Hyvä alku uudelle ajalle Ärjässä, jatkakaa samaan tapaan!”

”Upea paikka ja kehitys erittäin positiivinen.”

Ärjänsaaren kävijätutkimuksen aineisto kerättiin rannoilla, metsissä ja lammaslaitumella

Aikaisempina vuosina Ärjänsaarella on toteutettu ainakin kaksi kävijätutkimusta, toinen Kajaanin ammattikorkeakoulun ja UPM:n toimesta vuosina 2014-2015 ja toinen Metsähallituksen toimesta vuonna 2017.

Ärjänsaaren uusimman kävijätutkimuksen aineisto kerättiin 24.6.-23.8.2019 välisenä aikana. Kävijätutkimuksen aineistonkeruussa käytössä oli kaksi mobiililaitetta, jolla kävijät pääsivät täyttämään vastauslomakkeen ASTA-mobiilisovelluksessa. Lisäksi tarjolla oli paperisia vastauslomakkeita.

Vastauksia kerättiin pääasiassa Säipän hiekkarannan, mökkialueen ja lammaslaitumen alueilla. Lisäksi ns. kylmäpisteissä oli jaossa paperisia vastauslomakkeita. Ärjänsaarella kylmäpisteinä toimivat Karkeapään kalamaja, Säipän keittokatos ja kesäkahvilana toimiva Kotila-mökki.

Vastauksia saatiin yhteensä 271 kpl, joista 152 kpl oli mobiilivastauksia.

”Liiallista kehittämistä Ärjä ei kaipaa, saaren hienous piilee rauhassa ja luonnon yhteydessä.”

Haastattelupaikka	kpl	%
Ärjänsaari	155	57
Keittokatos (kylmäpiste)	54	20
Kesäkahvila (kylmäpiste)	49	18
Karkeapään kalamaja (kylmäpiste)	13	5
Yhteensä	271	100

Perheen kanssa luontoa ja maisemia ihailemaan

Ärjänsaaren kävijä on tyypillisesti nelikymppinen korkeakoulutettu nainen. Hän saapuu saarelle perheensä kanssa Kajaanista ja viipyy alueella muutaman tunnin retkeillen ja luonnosta nauttien.

Ärjänsaaren kävijätutkimukseen osallistuneista 56 % oli kotimaisia kävijöitä ja 43 % paikallisia asukkaita. Paikallisiksi asukkaiksi luokitellaan Kajaanissa, Paltamossa ja Vaalassa asuvat henkilöt.

Yleisimmin ilmoitetut asuinkunnat olivat Kajaani (41 %), Oulu (14 %) ja Helsinki (9 %).

Ulkomaisia matkailijoita oli vain 1 %, ja he tulivat Ruotsista, Norjasta ja Australiasta.

Ärjänsaaren kävijä

Keski-ikä	44
Sukupuoli	Naisia 57 %, miehiä 43 %
Vuodenaika	Kesä
Retken kesto	4 tuntia
Retken kohde	Säipän hiekkaranta ja lammaslaidun
Retken tarkoitus	Luonnon kokeminen, maisemat, rentoutuminen, yhdessäolo

Saareen saapuminen

Ärjänsaareen saavuttiin joko maksullisella vene- tai laivakyydillä (48 %) tai omalla tai tutun veneellä tai laivalla (49 %). Maksullisia kyytejä Ärjänsaareen tarjosi kesällä 2019 pääasiassa vain kaksi liikennöitsijää: Luonnollisesti Oulujärvi Ky venekyydein tilauksesta sekä Oulujärven Laiva-Osakeyhtiö yleisö- tai tilausristeilyinä Kouta-höyrylaivalla.

Muilla tavoilla saareen saapui 3 %, joista suurin osa tarkoitti saapuneensa kanootilla tai kajakilla meloen.

”Venepalveluyrittäjät olivat tosi mukavia ja ystävällisiä.”

Monipuoliset harrastusmahdollisuudet

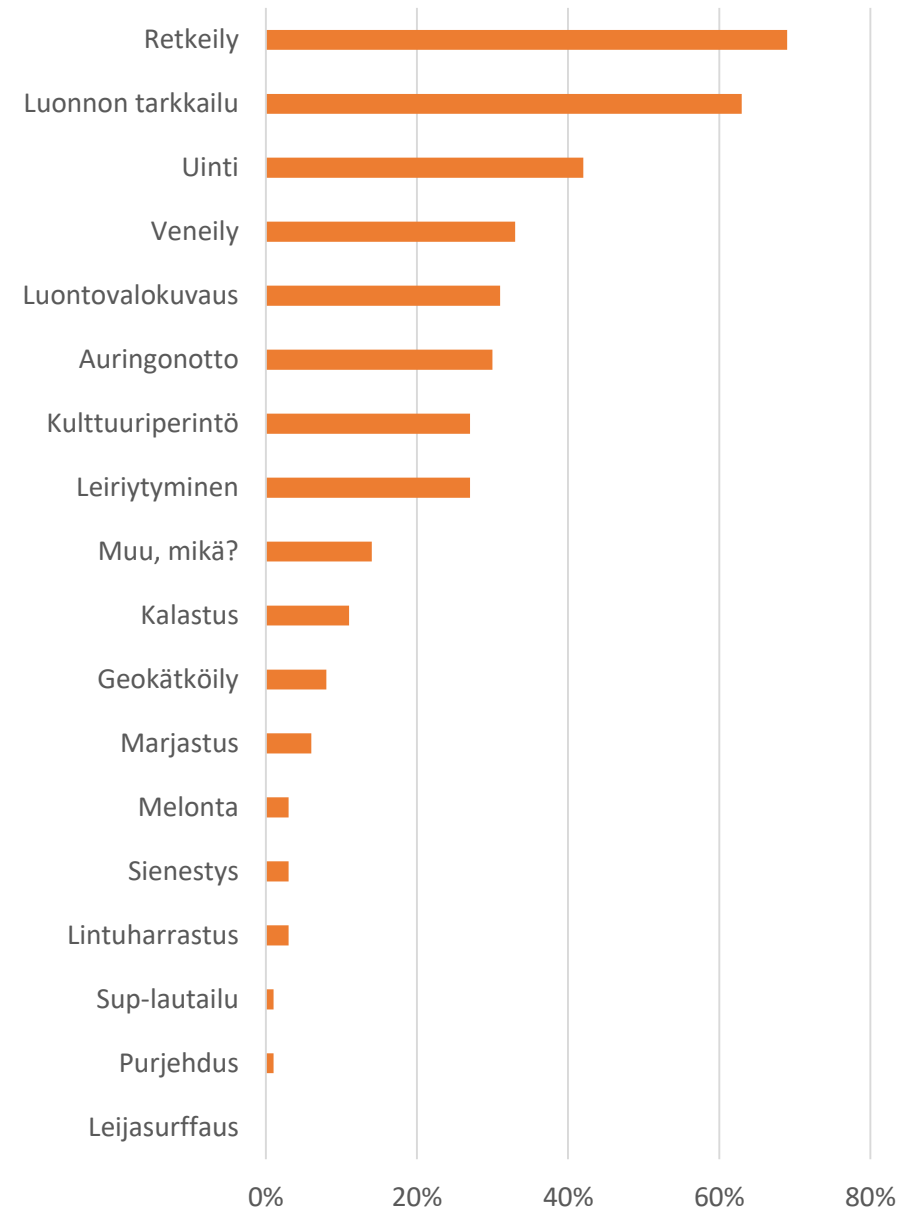
Ärjänsaareen tullaan ennen kaikkea luonnon ja uimarannan takia. Suosituimmat harrastukset olivat retkeily, luonnon tarkkailu, uinti ja veneily.

Keskimääräinen kävelymatka alueella oli 6,5 kilometriä.

Vastaajista 12 liikkui myös muilla tavoilla. Tällöin suosituimmat liikkumistavat olivat melonta, juoksu sekä uiminen.

Kävijöiden harrastukset

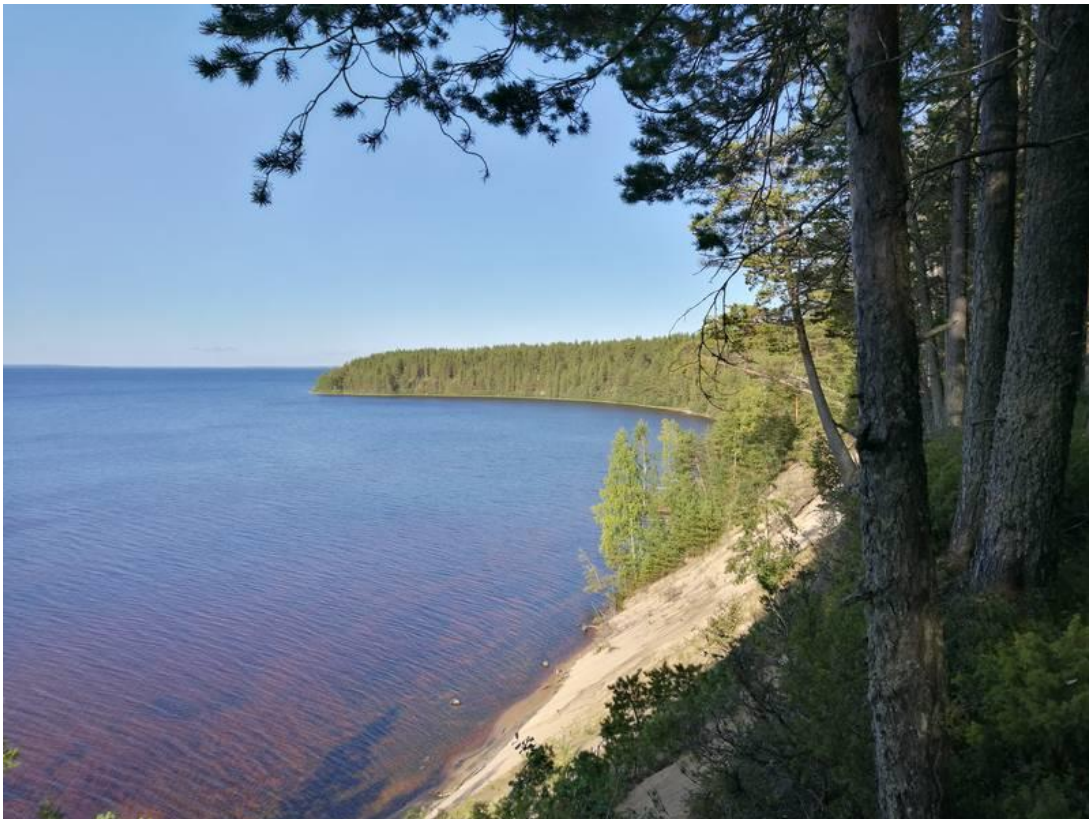
Ärjänsaaren suosituimmat käyntikohteet

Luonto ja maisemat vetävät Ärjänsaareen yhä uudestaan

Kävijätutkimukseen vastanneet pitävät luonnon kokemista, maisemia, rentoutumista ja läheisten kanssa yhdessäoloa tärkeimpinä syinä käynnilleen Ärjänsaarella.

Vähiten painoarvoa saivat tutustuminen uusiin ihmisiin, jännityksen kokeminen ja omien taitojen kehittäminen.

Kävijöistä 59 % on käynyt Oulujärven retkeilyalueella aikaisemmin. Ärjänsaarella aiemmin vierailleet olivat käyneet saarella keskimäärin noin 15 kertaa viimeisten viiden vuoden aikana.

"Toivon että luonnonrauha/ -kunnioitus säilyy."

"Kesäkahvila kiva ja palvelu ystävällistä."

"Lampaat ovat mukava lisä käynnille!"

Ärjänsaari täyttää melko hyvin kävijöiden odotukset

Kävijöiden ennako-odotukset Ärjänsaaren luonnonympäristöstä täyttivät erittäin hyvin (4,8). Harrastusmahdollisuuksiin sekä kulttuuriympäristöön oltiin myös melko tyytyväisiä. Heikoiten odotukset täyttivät reitit ja rakenteet (4,2).

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, oliko jokin tekijä häirinnyt heidän vierailuaan Ärjänsaarella. Eniten kävijöitä häiritsi annetuista vaihtoehdoista maaston kuluneisuus, mutta sekin saavutti 4,5:n keskiarvon. Vähiten vastaajia häiritsi liiallinen kävijämäärä sekä toisten kävijöiden käyttäytyminen.

Osa vastaajista oli tarkentanut jonkin häiriötekijän käynnillä. Heitä oli häirinnyt eniten rakennusten huono kunto, polkuviitoitusten ja opasteiden puuttuminen, väliaikainen kaivon käyttökielto ja lammaslaitumen ympäristön roskaantuneisuus.

Ärjänsaaren kehittäminen on vielä kesken

Vastaajat olivat Ärjänsaarella tyytyväisimpiä maiseman vaihteluun, yleiseen siisteyteen ja tulentekopaikkoihin.

Huonoimman arvion saivat polkuviitoitukset, polttopuiden saatavuus sekä käymälät.

Tämä on ymmärrettävää, koska vuonna 2019 saarella oli ainoastaan yksi keskuspolttopuuvaja, vanhat käymälät alkoivat olla huonokuntoisia, ja polkuviitoitukset puuttuivat kokonaan.

Kesän 2020 aikana saareen on tarkoitus rakentaa uusia käymäläliiterteitä, ja pystyttää viittoja polkujen risteyskohtiin.

”Mökit kuntoon ja vuokrattaviksi!”

”Polttopuita olisi voinut olla lähempänä.”

”Saunojen vuokrausmahdollisuutta kaivataan.”

Tyytyväisiä Ärjän kävijöitä

Kävijätyytyväisyysindeksi on luku, joka on laskettu seuraavien osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät.

Ärjänsaaren valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on 4,08. Indeksillä kuvataan kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä kyseiseen käyntiinsä retkeilyalueella.

”Upeaa, että on autoton äänimaailma, sitä on suojeltava. Hiljaisuus on arvokasta.”

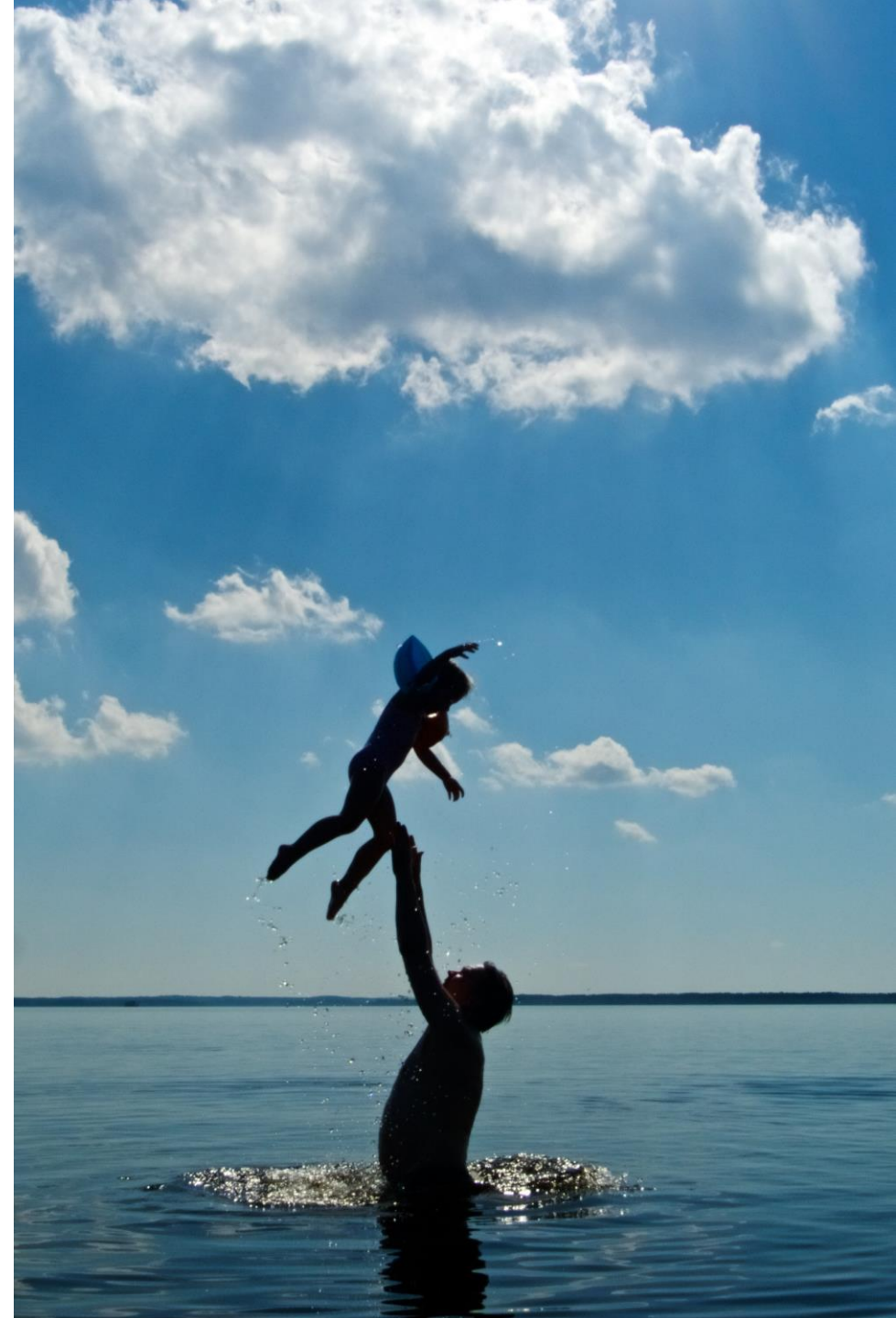
”Kiitos Metsähallitukselle ja yrittäjille hyvästä työstä. Ärjä on saanut paljon näkyvyyttä mediassa.”

Retkeily lisää terveyttä ja hyvinvointia

Kävijöitä pyydettiin arvioimaan, missä määrin he olivat kokeneet tämänkertaisen käyntinsä Ärjänsaarella vaikuttaneen heidän sosiaaliseen, psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiinsa.

Yli 80 % kävijöistä on sitä mieltä, että käynti Ärjänsaarella lisäsi heidän kokemaansa terveyttä. Eniten käynnin koettiin lisäävän psyykkistä hyvinvointia.

Vapaa sana

Ärjänsaari kohteena sai paljon kehuja muun muassa luonnosta ja rauhallisuudesta, saaren kesälampaista, kahvila- ja kuljetuspalveluista sekä saaren kehittämisestä parempaan suuntaan.

Eniten kehittävää palautetta saatiin saaren rakennuksiin liittyen. Mökkejä toivottiin kunnostettavan vuokratyökaluun ja useampi vastaaja toivoi yleisösaunaa saarella kävijöiden käyttöön. Myös huussien kunnan, polttopuiden saatavuuden ja opasteiden määrän toivottiin paranevan.

Kävijätutkimuksen tulokset antoivat tukea saaren kehittämistyön linjauksille. Monet asiat, joista kävijät antoivat negatiivista palautetta, ovat seuraavia saaren kunnostus- ja kehittämiskohteita.

Kiitos

Ärjänsaaren kävijätutkimus toteutettiin osana Paratiisin ovet aukeavat -hanketta. Hanketta rahoittaa Oulujärvi Leader Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.

LEADER

Oulujärvi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

METSÄHALLITUS